

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θεσσαλονίκη Μάρτιος 2017

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο μεγάλος σεισμός της Ιαπωνίας της 11/3/2011, το πυρηνικό ατύχημα που ακολούθησε, οι πρόσφατοι μεγάλοι σεισμοί της **Κεφαλονιάς** του 2014, της **Φθιώτιδας** (2014), της **Λήμνου-Σαμοθράκης** (2014), της **Λέσβου** και **Κω** το 2017 και οι πλημμύρες σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, ανέδειξαν και πάλι το μεγάλο και διαρκές πρόβλημα του σεισμικού κινδύνου και των άλλων φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων για τη χώρα μας. Οι μεγάλες χρονικές περιόδους χωρίς ισχυρούς και καταστροφικούς σεισμούς και φυσικές καταστροφές γενικότερα οδηγούν τις αρμόδιες αρχές και τους πολίτες σε εφησυχασμό για να οδηγηθούν σε καταστάσεις πανικού μετά από κάθε αφύπνιση του Εγκέλαδου, ή κάποιας καταστροφής.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο/Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας συνέστησε τη Διαρκή Ομάδα Εργασίας για την αντιμετώπιση των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών στην περιοχή ευθύνης του για να υποστηρίξει δράσεις και να πάρει πρωτοβουλίες σχετικά με την επιτάχυνση- επίσπευση προγραμματισμένων διαδικασιών και ελέγχων, που να προσφέρουν υπηρεσίες στους Μηχανικούς και τον κοινωνικό περίγυρο. Η προσπάθεια διαχείρισης των καταστροφών πρέπει να είναι διαρκής, να έχει συνέχεια με στόχους ορατούς και υλοποιήσιμους. Τα θέματα που καλείται να διαχειρισθεί η Ομάδα Εργασίας είναι η αντισεισμική θωράκιση, η αντιπλημμυρική προστασία, η πρόληψη των κατολισθήσεων, των δασικών-αστικών πυρκαγιών, των τεχνολογικών ατυχημάτων, των ατυχημάτων σε σχέση με το φυσικό αέριο, τους τυφώνες καθώς και η εναρμόνιση του «Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» με τις διοικητικές δομές που εισήγαγε το Πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Η αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων θα γίνεται σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των δήμων, της περιφέρειας και όλων των εντεταλμένων φορέων, όπως από την κείμενη νομοθεσία καλούνται να συμμετέχουν. Όλα τα προηγούμενα πρέπει συνοδεύονται από την ολιστική διαχείριση της καταστροφής, δηλαδή τον συνυπολογισμό όλων των απωλειών και επιπτώσεων μετά από μία καταστροφή στο δομημένο περιβάλλον, το απόθεμα μεγάλων έργων, το φυσικό περιβάλλον, την οικονομική ζωή και φυσικά τον άνθρωπο-πολίτη.

Η Πολιτική Προστασία, υλοποιείται υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, σε κάθε βαθμίδα διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι το σύνολο των δράσεων τις οποίες ένα κράτος σχεδιάζει, οργανώνει και εφαρμόζει για να προλαμβάνει και να αντιμετωπίζει τους φυσικούς και τεχνολογικούς κινδύνους, καθώς και να προστατεύσει τους πολίτες του. Από την άλλη πλευρά υπάρχει και η **Πολιτική Άμυνα**, η οποία περιλαμβάνει όλα τα μέτρα, εκτός από τα στρατιωτικά, που το κράτος παίρνει για να προστατέψει την κοινωνία σε περίπτωση εμπόλεμης κατάστασης. Τα μέτρα είναι παρόμοια με αυτά που προβλέπονται στις περιπτώσεις φυσικών ή τεχνολογικών κινδύνων, αλλά διαφέρει εντελώς η πηγή του κινδύνου που στην περίπτωση αυτή είναι η εχθρική πράξη. **Πολιτική Προστασία και Πολιτική Άμυνα αποτελούν το σύνολο των προσπαθειών προστασίας των πολιτών ενός κράτους (ειδικότερα ανθρώπων που χαρακτηρίζονται ως άμαχοι) από φυσικά ή ανθρώπινα καταστροφικά γεγονότα ή ακόμη και από στρατιωτικές συρράξεις.** Η επικαιρότητα της πολιτικής προστασίας συνδυάζεται σήμερα και με την προετοιμασία του πολίτη έναντι τεχνολογικής καταστροφής και πιθανής τρομοκρατικής επίθεσης. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο όρος διαχείριση κρίσεων τονίζει περισσότερο την διάσταση της πολιτικής και της ασφάλειας παρά τα μέτρα άμεσης προστασίας του πληθυσμού

Β. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βασική προϋπόθεση, για να υπάρχει συνεχής βελτίωση στην Αντισεισμική-αντιπλημμυρική-αντιπυρική δασική Προστασία αλλά και στην αντιμετώπιση των κατολισθήσεων είναι η **πρόοδος της επιστημονικής γνώσης** και η **επίτευξη διεπιστημονικής συνεργασίας**. Η Δ.Ο.Ε. εστιάζοντας λοιπόν την ασφάλεια του δομημένου και του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και στην προστασία της ανθρώπινης ζωής, που αποτελούν αναμφισβήτητα το αποτελεσματικότερο μέτρο πρόληψης και τον πυρήνα της Πολιτικής Αντιμετώπισης των φυσικών καταστροφών, θέτει του **παρακάτω στόχους**, προβαίνοντας σε ανάλογες δράσεις.

α) Στόχους και δράσεις, που αφορούν θέματα Αντισεισμικής Θωράκισης (μείωσης σεισμικού κινδύνου) και συνοψίζονται στους παρακάτω άξονες:

1. Της συνεχούς βελτίωσης της αντισεισμικότητας των κατασκευών - μέσα από τη συμμετοχή της - κατά τη θέσπιση από την Πολιτεία νέων αντισεισμικών κανονισμών, Ευρωκωδίκων κλπ, με βάση τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από σεισμικά συμβάντα του Ελληνικού ή του διεθνούς χώρου.
2. Του προσεισμικού ελέγχου και δευτεροβάθμιου ελέγχου κατασκευών (με βάση το πρόγραμμα ΕΠΑΝΤΥΚ του ΤΕΕ και του ΟΑΣΠ από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων), με ρεαλιστικές προτάσεις εφαρμογής τους και επιλεκτικά, ενίσχυση σημαντικών –και δη – δημόσιων κτιρίων.
3. Της προσπάθειας για αναβάθμιση των υφισταμένων κατασκευών (ΚΑΝΕΠΕ), οι οποίες σχεδιάστηκαν με παλιούς κανονισμούς.
4. Της συνεχούς ενημέρωσης και εκπαίδευσης του πληθυσμού, των μαθητών κλπ (με μαθήματα πρώτων βοηθειών, ασκήσεις συναγερμού, δημόσιες διαλέξεις, χρήση των ΜΜΕ και των κοινωνικών δικτύων, αλλά και με ταυτόχρονη παραγωγή πρωτότυπου ενημερωτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή).
5. Της ενίσχυσης της έρευνας, της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στην αντισεισμική θωράκιση.
6. Του ποιοτικού ελέγχου και της εφαρμογής προγραμμάτων διασφάλισης ποιότητας στις κατασκευές και στο δομημένο περιβάλλον. Το ΜΙ.ΚΙ.Ε αποτελεί την προϋπόθεση για τον παραπάνω έλεγχο.
7. Της συμβολής της, με συγκεκριμένες προτάσεις, στην εξασφάλιση της επιχειρησιακής ετοιμότητας του κρατικού μηχανισμού, με στόχο την επιτυχή αποκατάσταση μετά από καταστροφικό συμβάν (μηχανισμούς επέμβασης, επάρκεια στελέχωσης των αρμοδίων φορέων με εξειδικευμένο προσωπικό κλπ).

β) Στόχους και δράσεις, που αφορούν θέματα Αντιπλημμυρικής Θωράκισης και συνοψίζονται στους παρακάτω άξονες :

1. Της συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων **χειμάρρων και φυσικών αποδεκτών** για την Κεντρική Μακεδονία ενιαίων για χρήση μελετητών και κάθε ενδιαφερόμενου.
2. Της ανάδειξης της σημασίας, της βιώσιμης ανάπτυξης, με την κατασκευή ή και βελτίωση αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών έργων, καθώς και έργων αρχιτεκτονικής τοπίου, σε εν δυνάμει πληγείσες περιοχές.
3. Της ενημέρωσης σχετικά με τις Οδηγίες πλαισίου 2000/60, που αφορά τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και την Οδηγία πλαίσιο 2007/60, για την αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.

4. Της συμβολής της, με συγκεκριμένες προτάσεις, στην εξασφάλιση της επιχειρησιακής ετοιμότητας του κρατικού μηχανισμού, με στόχο την επιτυχή αποκατάσταση μετά από καταστροφικό συμβάν (μηχανισμούς επέμβασης, επάρκεια στελέχωσης των αρμοδίων φορέων με εξειδικευμένο προσωπικό κλπ).
5. Την συμβολή στην παραγωγή ενιαίων καμπύλων έντασης-διάρκειας βροχοπτώσεων που έχουν μέχρι σήμερα προταθεί και χρησιμοποιηθεί στην περιοχή της Περιφέρειας, με σκοπό την κατά το δυνατόν ομογενοποίηση αυτών, και την κατάθεση προτάσεων για τις απαιτούμενες δράσεις στην κατεύθυνση αυτή

γ) Στόχους και δράσεις, που αφορούν θέματα Αντιπυρικής Θωράκισης για Δάση και Οικισμούς και συνοψίζονται στους παρακάτω άξονες:

- Της διαχείρισης του Δασικού πλούτου και Οικοσυστημάτων.
- Της επίλυσης των εθνικών χωροταξικών θεμάτων και των διαδικασιών υλοποίησης περιβαλλοντικών μελετών.
- Της εφαρμογής Νέων τεχνολογιών στην ανίχνευση, την πυρόσβεση, τον πυροπροστατευτικό σχεδιασμό των κτιριακών εγκαταστάσεων κλπ.

δ) Στόχους και δράσεις, που αφορούν θέματα αντιμετώπισης των κατολισθήσεων και συνοψίζονται στους παρακάτω άξονες:

1. Της δημιουργίας βάσης δεδομένων σχετικά με τις κατολισθήσεις στην Κ. Μακεδονία, καθώς και χάρτες επικινδυνότητας κατολισθήσεων.
2. Της ανάδειξης των προβλημάτων κατολισθήσεων στην Κ. Μακεδονία και των τρόπων αντιμετώπισής τους.
3. Της συμβολής της, με συγκεκριμένες προτάσεις, στην εξασφάλιση της επιχειρησιακής ετοιμότητας του κρατικού μηχανισμού, με στόχο την επιτυχή αποκατάσταση μετά από καταστροφικό συμβάν (μηχανισμούς επέμβασης, επάρκεια στελέχωσης των αρμοδίων φορέων με εξειδικευμένο προσωπικό κλπ).

ε) Στόχους και δράσεις, που αφορούν θέματα Πολιτικής Προστασίας και συνοψίζονται στους παρακάτω άξονες:

1. Της συμμετοχής στην προσπάθεια εναρμόνισης του «Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» - που αφορά στην προετοιμασία, τη μετρίαση και την αντιμετώπιση πλήθους κινδύνων - με τις διοικητικές δομές που εισήγαγε το Πρόγραμμα «Καλλικράτης».
2. Της θέσπισης προδιαγραφών που να αφορούν ένα *Οικογενειακό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης*.
3. Της θέσπισης προδιαγραφών που να αφορούν *Σχεδία εκκένωσης παιδικών κατασκηνώσεων, ιδιωτικών κλινικών, γηροκομείων κλπ*
4. Της ενημέρωσης των πολιτών, των μαθητών κλπ, για μέτρα αυτοπροστασίας από φυσικούς, τεχνολογικούς κινδύνους και καταστροφές, με μαθήματα πρώτων βοηθειών, ασκήσεις συναγερμού, δημόσιες διαλέξεις, χρήση των ΜΜΕ και των κοινωνικών δικτύων, αλλά και με ταυτόχρονη παραγωγή πρωτότυπου ενημερωτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Γ. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- **Σεμινάριο**, για την εκπαίδευση των Μηχανικών του δημοσίου και της τοπικής Αυτοδιοίκησης σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης των προσεισμικών ελέγχων στα δημόσια κτίρια. **Νομικές ευθύνες Μηχανικών**.
- **Σεμινάριο**, για την εκπαίδευση των μηχανικών του δημοσίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης, σχετικά με την εφαρμογή του ΚΑΝΕΠΕ και παρουσίαση ολοκληρωμένου παραδείγματος σε Δημόσιο κτίριο.
- Ενημερωτικό σεμινάριο / ημερίδα για τους ελεύθερους επαγγελματίες μηχανικούς, σχετικά με τους **προσεισμικούς και μετασεισμικούς ελέγχους σε κτίρια** - δευτεροβάθμιο έλεγχο των κατασκευών (διαγνωστικές και αναλυτικές μέθοδοι) με στόχο την ενίσχυση τους - καθώς και τους ελέγχους τρωτότητας και στατικής επάρκειας στις δηλωμένες αυθαίρετες κατασκευές, όπως απαιτείται από το ν. 4178/13, με συγκεκριμένα παραδείγματα.
- **Σεμινάριο**, για τους ισχύοντες Ευρωκώδικες, με παρουσίαση, αριθμητικών παραδειγμάτων.
- **Ημερίδα**, για τις κατολισθήσεις, στην οποία θα αναπτύσσονται θέματα που θα αφορούν:
 - ✓ Τις εξελίξεις στη μελέτη ευστάθειας πρανών με αναφορά στους κανονισμούς EC7 & EC8.
 - ✓ Τα όργανα μέτρησης και τις βασικές διατάξεις ενόργανης παρακολούθησης .
 - ✓ Τα προβλήματα από πραγματικές κατολισθήσεις, αλλά και την αναλυτική παρουσίαση των μεθόδων αντιμετώπισης.
- **Ημερίδα**, με σκοπό την παρουσίαση του νέου - εναρμονισμένου με το πρόγραμμα Καλλικράτης - σχεδίου *Ξενοκράτης*, και ενημέρωση πάνω σε εξειδικευμένα θέματα σχεδίων εκτάκτων αναγκών π.χ σε επίπεδο οικογενειακού προγραμματισμού, εκκενώσεις ειδικών κτιρίων κλπ.
- **Ημερίδα για τις επιπτώσεις του παγετού της προηγούμενης χρονιάς στα δίκτυα κοινής ωφέλειας στη πόλη της Θεσσαλονίκης. Αντιμετώπιση προβλημάτων.**
- **Ημερίδα για τις άμεσες μετασεισμικές ενέργειες υπό συνθήκες έκτακτης ανάγκης-υποστυλώσεις κατασκευών, διασώσεις από ερείπια μετά από ισχυρό σεισμό.**
- **Εκδήλωση** που να αφορά **Ημερίδα** για σημαντικό σεισμικό συμβάν που θα συμβεί στην Ελλαδική επικράτεια την επόμενη τριετία.
- **Ημερίδα** για την αντιπυρική θωράκιση σε δασικό και αστικό περιβάλλον.
- **Αντιπλημμυρική Ημερίδα** με περιεχόμενο την βελτίωση λειτουργίας δικτύων όμβριων-αποχέτευσης και αρμοδιότητες αρμοδίων φορέων.
- Θέματα επικαιρότητας φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.

Δ. ΥΠΟΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προτείνονται:

1. Υποομάδα Εργασίας, έργο της οποίας θα αποτελέσει η κατάθεση συγκεκριμένης πρότασης που θα αφορά μια διαδικασία προληπτικού ελέγχου των ρεμάτων ανά νομό της Περιφέρειας, προκειμένου να επισημανθούν προβλήματα με επείγοντα χαρακτήρα, για τα οποία απαιτούνται άμεσες παρεμβάσεις.
2. Υποομάδα εργασίας με εξειδικευμένους μηχανικούς και με αντικείμενο τις κατολισθήσεις, συλλογή και επεξεργασία στοιχείων.

Μάρτιος του 2017

Ο Συντονιστής της Ο.Ε.

**Λεκίδης Βασίλειος
Δρ. Πολιτικός Μηχανικός**